

során, hogy ez a szakasz is a tervezett garázslehajtó alá esik, az említett falat kibontottuk. Mögötte egy kisebb, színültig modern szénporos, szemetes földdel feltöltött, Ny felé mintegy 1 m mélységű, az É-i pinceszakaszban már megfigyelt, ahhoz hasonlóan kiképzett, téglából falazott, boltozott kisebb pincefülkét találtunk. Ny-i falát valamikor megbontották, s mögötte már az altalaj látszik. É-i falán a tőle K-re eső pinceszakaszról induló bolthajtás mutatkozik. Ennek okát célszerű lenne tisztázni.

2012. november–december között a Várkert Bazár, volt Ifjúsági park (hrsz. 6452/2) területen a Várgondnokság Nonprofit Kft. Budapest I. kerület Budavári Önkormányzat megbízásából régészeti szakfelügyeletet és megfigyelést folytattunk, a gépi földmunkák ütemének megfelelően.

A terület D-i részén (gépi munkák I. ütem), annak K-i oldalán, a jelenlegi kerítés/támfal vonalában, attól Ny-ra, illetve részben alá futó nagy méretű, faragott kövekből álló É–D-i irányú, jó megtartású támfalat bontottunk ki, melyhez valószínűleg becsatlakozik a Magyar Károly által vezetett, 1999-ben végzett feltárás 4. szondájában kibontott, K–Ny-i irányú, hasonló szerkezetű fal. A most előkerült újkori támfal az Ybl-féle építkezést megelőző, a területen található korábbi épületekhez kapcsolódott, azok érdekében került kialakításra. Ettől D-re is feltártunk egy szintén több méter hosszan követhető, ugyanúgy az altalajba vágott, de rosszabb minőségű, törtkövekből álló eléfalazást/támfalat, mely szerkezete, kidolgozása alapján korábbinak tűnik.

A területet É-i és D-i területre kettéosztó modern kori kőfal és a jelenlegi, Ny-i oldalon lévő kerítésfal találkozásánál, a D felé eső sarokban a már 1999-ben a 3. szondában megfigyelt, török kori műhelytevékenység újabb nyomait sikerült feltárni. Kibontottunk egy törtkövekből épült kis falsarkot, melyet égett, kormos-faszenes omladék fedett. Innét vastöredékek, a fal D-i oldalán nagyobb mennyiségű állatcsont hulladék, valamint hódoltságkori kerámia került elő. Délebbre az égett, paticsos-faszenes felszín kibontásakor, többször megújított, égett omladékkal borított cölöplyukakat, gödröket bontottunk ki. Sajnos az építmény folytatása már a modern kerítésfal alá húzódik.

Az É-i területen a gépi földmunkák során K felé meredeken lejtő hamus sávot és egy árok szerűség részletét figyeltük meg, benne két nagyobb gödörrel (gerendafészek?). A hamus réteg üvegablak-töredékeket, késő középkori, török kori kerámiát, állatcsontot tartalmazott. Itt a jelenségek tisztázására további kutatás lenne szükséges. A területen a földelhordás után továbbá célszerű lenne megvizsgálni, hogy a D-i részen megfigyelt jelenségek itt folytatódnak-e.

B. NYÉKHELYI DOROTTYA

31. Budapest, I. Pala utca 8. (KÖH 80581)

Kő, Kú, Ú, I

2012. április 2–6. között leletmentést végeztünk a ház középkori építésű pincéjében. A házat felújítják és ennek keretén belül talajvíz mentesítő szivárgót létesítenek a pince Ny-i fala mellett, valamint az utcai homlokzat mellett alapmegerősítést fognak végezni. Az árkokat ezért a Ny-i és az É-i fal mellett húztuk. A DK-i sarokban talált alapfeltárási gödör széléit letisztáztuk és a pince régi lépcsőlejárójának keskeny helyiségében is mélyítettünk. Itt egy nagy méretű, újkori téglával boltozott tetejű csatorna és két keskeny, kőlapokkal fedett csatorna került elő.

A kőlapos csatornák V-alakban futottak össze és a nagy csatornába vezették a talajvizet. A DK-i sarokban a bolygatás alatt egy kerek gödör (kút vagy talajvízgyűjtő gödör) került elő. Betöltésében 18. századi kerámia volt. 160 cm mélyen betört a talajvíz, így nem mélyítettük tovább. A Ny-i fal mellett a D-i részen nagy méretű, hasított márga lapok voltak letéve. Valószínűleg járófelületként, mivel csatorna aléptményre utaló nyom nem került elő. Újkori kerámiával datált. Az É-i részen és az É-i fal mellett nagy méretű, gömbölyded kövekből rakott járófelület került elő. Felette újkori kerámia volt, de lehetséges, hogy korábban készült. Az É-i fal melletti körfelületet megbontottuk, de alatta a sárga, bolygatatlan altalajt találtuk. Az É-i falfelületen található kőívvvel erősített nyílás alatt szárazon rakott kőfalacska találtunk igen roncsolt állapotban. Mögötte betöltési rétegek látszanak, ezért valószínűsíthető, hogy a nyílás valamikor az utca felé nyitott volt, szabadon állt. Az ív mélysége miatt nem valószínű, hogy lejáratként vagy pinceablakként használták, de lehet, hogy ledobónyílásnak készült. Ugyanilyen jellegű nyílás elfalazott keretére találtunk a Ny-i fal D-i részén. A pince középkori bejárata a D-i falból nyílt, ahol szépen megmunkált kövekből rakott félköríves nyílás található. Pinceajtóra utaló csapolásnyomokat nem találtunk. Az újkorban a pincét D felé, keskeny helyiséggel meghosszabbították, és itt építették meg a lépcsőlejárót. A pince mind a négy fala középkori építésű: tört mészke, kavicsos mészhabarccsal szilárdítva. Az újkorban az eredeti téglaboltozatot derékmagasságig visszabontották és nagyobb méretű téglákkal újrarakták. Ekkor került megújításra a kő hevederív is, melynek legalsó három sora eredeti helyén maradt, a fentebbi részeit újrarakták, és téglával kipótolták. Az ív így az eredetileg feltételezhetően félköríves formájából kosárvívesre változott. A középkori téglaboltozat néhány sora megmaradt és erre ültették rá az újkori boltozatot. A ház ÉNy-i sarkán, a leomlott vakolat alól kilátszik a középkori kvádorsor. Az épület emeletén, az utcai szoba D-i falában korábban középkori ajtókeretet tártak fel. A falfülkét ma tapétával borított gardrób szekrényként használják. Ezek szerint a középkori ház udvari homlokzata Ny-felé lehetett, nem K-felé, mint manapság. Az újkori ház pincesorának lépcsőlejárójától számított második helyiségében egy boltozatindítás miatt kifaragott sáv látható a K-i falban. Készítésének korát nem tudtuk megállapítani.

A Kivitelező által preferált injektálásos technológiát (Uretek) a műemlékfalak roncsolásmentes megőrzése szempontjából támogatjuk.

BENDA JUDIT

32. Budapest, I. Színház utca (KÖH 52317)

B, Kő

A Színház utcában és közben 2012. július 21. és szeptember 13. között távhővezeték rekonstrukció munkálatainál végeztünk régészeti szakfelügyeletet a FŐTÁV Zrt. megbízásából. A rekonstrukciót a csővezeték cseréjével végezték az eredeti betoncsatornában, azonban három helyen tágulási görbét (lírát) iktattak a nyomvonalba.

A Színház utcában az eredeti nyomvonal helyén (amely végig a középkori Szent János utca vonalán haladt) régészeti jelenséget nem találtunk, mivel a munkaárok keskenyebb volt, mint az eredeti, így a metsztfalakban csak a visszatöltés volt látható. Az I. ütem (Sándor palota DNy-i sarka és a Magyar Nemzeti Galéria közötti szakasz) területén kialakított líra